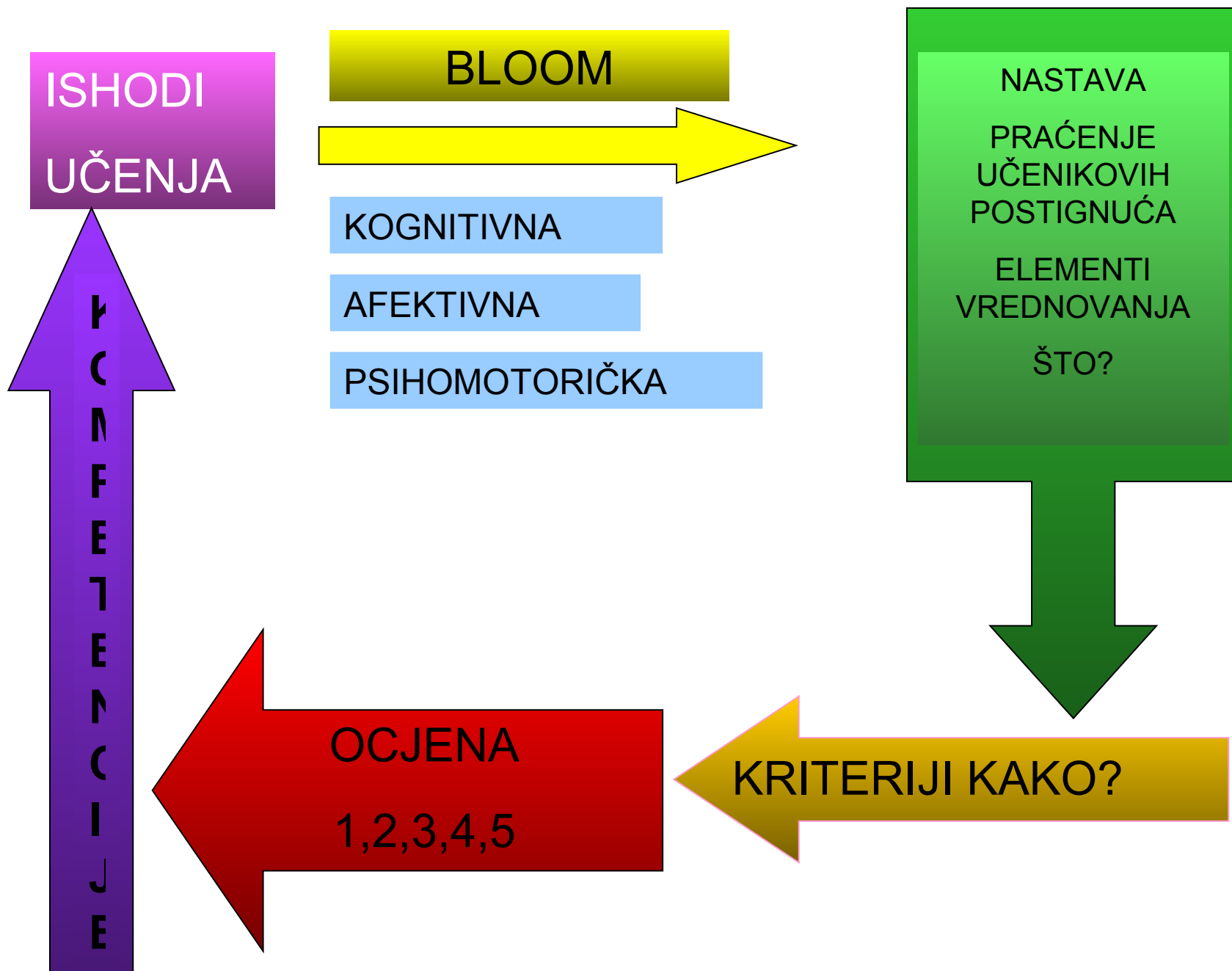

VREDNOVANJE I OCJENJIVANJE ISHODA UČENJ U NASTAVI PRIRODE I DRUŠTVA

Izv.prof.dr.sc. **Edita Borić**,
Učiteljski fakultet Osijek

Nacionalni okvirni kurikulum
promiče odgoj i obrazovanje
usmjeren na učenika.

Kurikulumski pristup
omogućava razvoj učeničkih
kompetencija.

Kurikulumski pristup

usmjeren na razvoj kompetencija traži
promjene:

- **metoda**
- **oblika rada**
- **otvoreni didaktičko-metodički sustav**
- **učenicima i učiteljima mogućnosti izbora
za ostvarivanje programskih ciljeva**

Prenošenje znanja treba zamijeniti operacionalizacijom suvremenih nastavnih sustava koji doprinose podizanju učinkovitosti i kvaliteti obrazovanja koje će učenik koristiti u raznim životnim situacijama.

Nastava mora biti organizirana i ostvarivana na različitim razinama zahtjevnosti.

Ishodi učenja

Za svaki nastavni predmet potrebno je

definirati koje **kompetencije** bi učenik trebao ostvariti nakon završenog razreda.

Što su ishodi učenja?

Ishode određuju učitelji, a kompetencije ostvaruje **učenik** koji uči.

Osnova za definiranje sadržaja, metoda nastave, načina vrednovanja “znanja”.

Mogu se definirati na razini programa, predmeta, nastavne cjeline, nastavnog sata.

Ishodi učenja

su tvrdnje – napisane od strane učitelja - o tome što se od učenika očekuje da zna, razumije i/ili da je sposoban pokazati nakon završetka procesa učenja.

Ishodi učenja trebaju biti praćeni prikladnim kriterijima vrednovanja prema kojima se može utvrditi u kojoj su mjeri ostvareni (**ocjena**).

Ishodi učenja su operacionalizacija kompetencija pomoću aktivnosti koje su mjerljive i vidljive.

ZADAĆE

Učenik treba:

- upoznati svoje okruženje (obitelj, razred, školu, mjesto, zavičaj, državu),
- istraživati i upoznavati zavičajne posebnosti (kulturu, običaje i sl.),
- razvijati sposobnost snalaženja u prostoru i vremenu,
- otkrivati i upoznavati živu i neživu prirodu, njezinu raznolikost, povezanost i promjenljivost,
- oblikovati pozitivan vrijednosni odnos prema svijetu,
- razvijati poštovanje prema prirodnoj, kulturnoj i društvenoj sredini te odgovoran odnos prema okolišu,
- razvijati i sustavno unaprjeđivati zdravstveno higijenske navike,
- biti osposobljen za pravilno i sigurno ponašanje u prometu (pridržavanje propisa),
- upoznati svoja prava i dužnosti i prava drugih ljudi u neposrednom okruženju,
- upoznati vlastitu ulogu kao i uloge drugih ljudi u neposrednom okruženju.

1. RAZRED

TEME

1. Ja sam učenik

Ključni pojmovi: učenik, učitelj, razred.

Obrazovna postignuća: primjenjivati osnovna pravila pristojnoga ponašanja (pozdravljanje, ispričavanje, iskazivanje molbe).

Kako postavljamo različite razine zahtjevnosti nastavnog sata Prirode i društva?

Ishodi učenja

Tvrdnje o tome što se očekuje od učenika
da
zna
razumije
može napraviti
vrednovati
kao rezultat procesa učenja.

Kod pisanja ishoda učenja učitelj si treba postavljati pitanja:

- Što se očekuje od učenika?
- U vezi s čim i u kojem kontekstu?
- Kako će se to provjeriti?

UPUTE ZA PRAVILNO FORMULIRANJE ISHODA UČENJA:

Fokusirati se na ono što će učenik moći/bití u stanju napraviti nakon određenog vremena.

Pri tom koristiti jasne, konkretne i precizne (mjerljive) aktivnosti - **ishode učenja.**

I OVO MOŽE POMOĆI:

Započnite definiranje očekivanih ishoda učenja ovako:

“Nakon određenog vremena učenici će biti sposobni učiniti sljedeće: ...”

Jasno definirani ishod učenja govori:

**Što će učenici biti u stanju napraviti?
U kojim okolnostima će to napraviti?
Koliko uspješno to mora učiniti?**

Formuliranje ishoda učenja

- Ishodi učenja moraju biti:
 - S** – *specific* - konkretni
 - M** – *measurable* - mjerljivi
 - A** – *agreed* - dogovoreni
 - R** – *relevant* - relevantni
 - T** – *timely* – vremenski izvedivi
- Ishodi učenja trebaju biti **transparenti**

Formuliranje ishoda učenja

Ishode učenja u okviru kurikuluma formuliramo kao **tvrdnju**:

“Na kraju učenik bi trebao moći ...”

- + aktivni glagol (obično vezan uz prilog koliko uspješno to mora biti učinjeno)
- + objekt glagola (što će moći učiniti)
- + fraza koja upućuje na kontekst ili uvjet (okolnosti) pod kojim će se radnja izvršiti

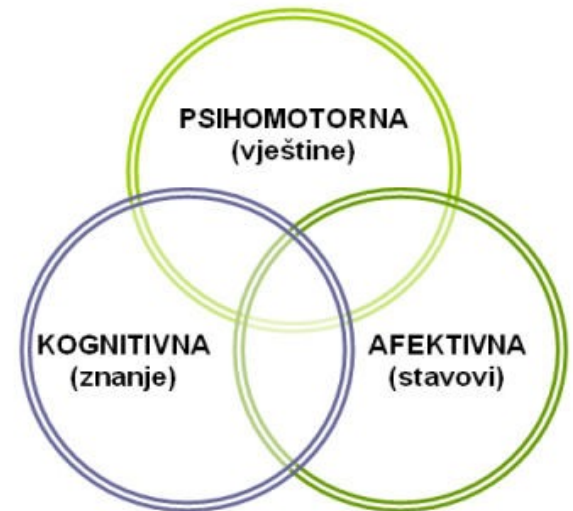
Primjer:

Na kraju ove radionice polaznici bi trebali moći pravilno formulirati ishode učenja za sadržaje nastavnog predmeta Priroda i društvo.

Taksonomije postignuća

Bloomova taksonomija

- Kognitivno (područje znanja i razumijevanja)
- Afektivno (područje stavova i uvjerenja)
- Psihomotoričko (područje vještina)

Svako područje usustavljeno
je hijerarhijski od niže ka višoj razini
usvojenosti.

Svaka razina kategorije nosi ključne
glagole koji omogućavaju definiranje
kvalitativnih i kvantitativnih ishoda učenja
na osnovu kojih učenici mogu pokazati
usvojena znanja, sposobnosti i vještine.

Kognitivno područje (znanje i razumijevanje)

ZNANJE – prepoznavanje informacija

RAZUMIJEVANJE – shvaćanje informacija

PRIMJENA – primjena znanja u rješavanju problema

ANALIZA – razdvajanje informacija na sastavne dijelove

SINTEZA – primjena informacija

VREDNOVANJE – prosuđivanje korisnosti

Definirati, prepoznati, imenovati, nabrojati, poredati, dosjetiti se, ponoviti, reći, navoditi, srediti, zapamtiti ...

Klasificirati, opisati, raspraviti, izdvojiti, pretvoriti, objasniti, pokazati, prevesti, preformulirati, sažeti ...

Primijeniti, odabrati, demonstrirati, upotrijebiti, ilustrirati, riješiti, odigrati, skicirati, planirati ...

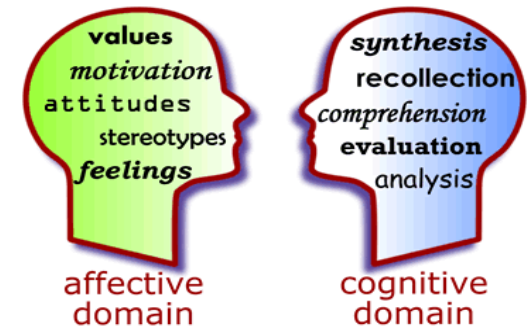
Raščlaniti, proračunati, usporediti, suprotstaviti, eksperimentirati, provjeriti, razlikovati, ispitati ...

Urediti, uskladiti, složiti, sakupiti, konstruirati, kreirati, razviti, formulirati, organizirati, planirati, napisati, predložiti ...

Utvrđiti, ocijeniti, vrednovati, podržati, prosuditi, argumentirati, predvidjeti, zaključiti, odabrati

Primjer: Nabrojati vrste zaštićenih biljaka po Zakonu o zaštiti prirode.

Afektivno područje (stavovi i uvjerenja)

PRIHVAĆANJE
ODGOVARANJE
VREDNOVANJE
ORGANIZACIJA
INTEGRITET

Identificirati, prepoznati, slušati, slijediti, upotrebljavati ...

Odgovarati, pomagati, izvještavati, pozdravljati, čitati, reći ...

Dopunjavati, objasniti, razlikovati, suprotstaviti se ...

Generalizirati, dovršiti, integrirati, pripremiti, sažeti ...

Ocijeniti, zastupati, kvalificirati, utjecati, riješiti, predložiti ...

Primjer: Prihvatiti odgovornost za donesene odluke.
Zastupati primjenu tolerancije prema različitostima izgleda,
vjere,...

Psihomotoričko područje (vještine i sposobnosti)

VOĐENI ODGOVOR

AUTOMATIZIRANI ODGOVOR

SLOŽENA OPERACIJA

PRILAGODBA

NATURALIZACIJA

Izabrati, prepoznati, izdvojiti, povezati, izdvojiti

Početi, objasniti, pokrenuti, nastaviti, reagirati, odgovoriti, ponašati, prirediti, rastaviti, razdvojiti, sastaviti

Izvesti, konstruirati, podići, provesti, opraviiti, izgraditi, upravljati, demonstrirati

Prilagoditi, uskladiti, reorganizirati, promijeniti, preokrenuti

Izgraditi, konstruirati, urediti, izumiti, dizajnirati, kombinirati

Primjer: Provesti pravilne postupke recikliranja papira.

Obrazovno postignuće - RAZINA

nabrojati strane svijeta

ZNANJE

pokazati glavne strane
svijeta u učionici

RAZUMIJEVANJE

odrediti glavne strane svijeta
u školskom dvorištu

PRIMJENA

I OVO MOŽE POMOĆI – GLAGOLI!

PRECIZNI

- Analizirati...
- Argumentirati...
- Opisati...
- Definirati...
- Napraviti...
- Usporediti...
- Razlikovati...

NEPRECIZNI

- Znati...
- Razumjeti...
- Cijeniti...
- Zapamtiti...
- Upoznati...
- Naučiti...
- Osvijestiti...

PRIMJER

- znati postupak recikliranja papira
- RECIKLIRATI..., OPISATI POSTUPAK, OBJASNITI VAŽNOST...
- cijeniti različite narodne običaje
- OPISATI ..., POKAZATI...
- naučiti strane svijeta
- POKAZATI..., NABROJATI, ...
- spoznati klimatska obilježja nizinskog zavičaja
- OPISATI..., USPOREDITI..., NABROJATI
- usvojiti stanja vode
- DOKAZATI ..., ISPITATI...

DILEME GLEDE OCJENJIVANJA:

Što ocjenjujemo?

Kojom ocjenom?

Koje su kriteriji za ocjenjivanje?

PROCJENA STUPNJA UČENIČKIH POSTIGNUĆA (ZA POJEDINAČNE OCJENE)

Element: usvojenost obrazovnih sadržaja

Kriteriji	Ocjena
• neusvojenost minimuma temeljnih pojmova• ne prepoznaje osnovnu tematiku• ne izvršava zadatke• ne surađuje• ne želi govoriti	1
• prepoznaje temeljne pojmove• odgovara po sjećanju,• bez dubljeg razumijevanja• do rezultata dolazi uz pomoć nastavnika• reproducira osnovne pojmove bez razumijevanja• nesamostalan je• ništa ne može potkrijepiti argumentima• nejasno iznosi sadržaj	2

Kriteriji	Ocjena
• reproducira temeljne pojmove • razumije sadržaj, ali ga ne zna primijeniti • do rezultata dolazi uz pomoć nastavnika • snalazi se u osnovnim pojmovima služeći se inteligencijom i memorijom, ali s obzirom na nedovoljan rad nije usvojio nove informacije	3
• razumije sadržaj • služi se usvojenim znanjem • navodi vlastite primjere • samostalno rješava i složenije zadatke • usprkos lošem predznanju ili skromnijim sposobnostima izražavanja i zaključivanja student je ostvario izniman napredak u odnosu na inicijalnu provjeru i to ponajprije silnim trudom i upornošću	4
• stečeno znanje primjenjuje na nove, složenije primjere • uspješno izvršava korelaciju sa srodnim sadržajem • sposoban je prenositi znanje na druge • služi se dodatnim izvorima znanja i informacijama iz različitih medija	5

